

Mötesplatser

Det finns gott om samlingsplatser i världen men ont om mötesplatser.

Gott om platser där man talar åt varandra och förbi varandra. Ont om platser där man möts för att tala och lyssna till varandra i ärlighet och förtroende.

Caux i Schweiz har alltsedan världskriget varit en mötesplats för Europa och världen. Syftet kan sammanfattas i temat för sommarens världskonferens: "Att överbygga klyftorna".

Klyftor finns alltid och överallt, mellan oss och inom oss.

Samlingsplatser för liktänkande har sin plats och uppgift i demokratin. Men för demokratins skull behöver vi också mötesplatser för oliktänkande.

Klyftan mellan liktänkande och oliktänkande finns inom oss. I dagens samhälle har vi allt mer kommit att spela dubbelroller: vi är samtidigt arbetstagare och arbetsgivare, skattebetalare och bidragsgottagare, samhällsmedlemmar och privatpersoner, svenskar och världsborgare.

Vägar vi vara ärliga mot oss själva och varandra måste vi inse att vi är både mindre oliktänkande och mindre liktänkande än det kan verka under en valkampanj.

Den gamle radikalen Carl Lindhagen yttrade en gång i Sveriges riksdag i början av 20-talet: "I varje människas hjärta bor en kapitalist, som gärna behåller det han har, och en kommunist, som delar med sig av det han inte har".

Fram till september kommer vi att bli påmind om klyftorna mellan partier och intressegrupper.

Vi behöver också påminna oss själva och varandra om att det trots allt måste finnas mera som förenar än som skiljer oss, och att det viktigaste i vår katastrofhotade värld är att bygga broar över klyftorna.

N. G. E.

Upprop till Europas folk

Begreppet Europa har ett både vidare och radikalare innehåll än det rent politiska. Inför valet den 10 juni av ett första direktvalt europaparlament är det angeläget att besinna detta innehåll inte bara i de nio EG-länder, som är direkt engagerade i valet, utan i hela den europeiska kulturgemenskapen och därmed också i vårt land.

Detta är syftet med det "Upprop till Europas folk" som presenteras här nedan. Bland undertecknarna, från 17 länder, återfinns också ett flertal svenskar.

Europa har i det förgångna visat upp två ansikten.

Det ena är vi alla stolta över — bilden av Sokrates, Franciscus av Assisi, Shakespeare, Copernicus, Johan Sebastian Bach, Henri Dunant, Pierre och Marie Curie och andra människor med deras resning.

Det andra skäms vi för — religionskrig, slavhandel, ekonomisk exploatering och imperialism, totalitära politiska ideologier och världskrig. Allt detta står på debetsidan när det gäller Europas bidrag till mänsklighetens historia.

Detta är sådant som gjort vår kontinent både älskad och hatad.

Dagens Europa proklamerar förvisso tro, sanning och respekt för människovärdet, men sprider samtidigt dekadans och korruption.

Vi talar om en europeisk gemenskap, grundad på broderskap, men är drivna av makthunger och splittrande gruppintressen.

Vi bekänner oss till höga ideal, men vi gör mycket lite för att förverkliga dem i våra hem, skolor, industrier, jordbruk, riksdagar och över-nationella institutioner.

Europas två ansikten från det förgångna tillhör fortfarande Europa av idag.

Vilket ansikte kommer Europa att visa morgondagens värld? Vilket blir vårt bidrag i denna tid av kriser och oro?

Det beror på ett personligt val som var och en av oss måste göra i stillheten inför sitt eget samvete: att inta en fast ståndpunkt för ärligt.
Forts. sid. 7: Upprop...

Världskonferens i Caux

Sommarens världskonferens för moralisk upprustning i Caux-sur-Montreux i Schweiz inleds den 14 juli och avslutas den 3 september. Det övergripande temat för konferensen är "Att överbygga klyftorna" — mellan rika och fattiga, mellan Nord och Syd, mellan föräldrar och tonåringar, mellan arbetsgivare och arbetstagare, mellan svarta och vita.

Konferensens högkvarter, Mountain House, och övriga lokalteter ger utrymme åt ett tusental deltagare, och som vanligt väntas de komma från alla kontinenter.

Inom ramen för hela konferensen och dess huvudtema inbjuds till en rad särskilda samlingar där bl.a. familjens och arbetslivets problem kommer att dryftas. Ett detaljerat program för konferensen finns på sid. 8.

Tid att tänka

□ HUR MÅNGA AV ER har någon gång tänkt på att det faktiskt tar tid att tänka?

Ger vi oss bara tid att tänka på frågan inser vi av egen erfarenhet att det faktiskt är så.

Lite olika är det naturligtvis i olika situationer. Ibland kan och måste vi tänka, svara och handla snabbt. Det ges ingen tid till eftertanke. Den kommer efteråt, och då inser vi kanske att vi skulle ha behövt tänka innan vi talade och handlade.

Men när vi har möjlighet och kanske är tvungna att tänka oss fram till lösning av ett problem kan det ta lång tid och vara jobbigt och tröttsamt. Tankearbete kan vara lika krävande som vilket annat arbete som helst.

Det räcker inte alltid med kunskaper och fakta för att komma till klarhet, överblick och beslut. Det behövs något mer. Inte minst tid. Kanske också "inspiration".

Tänkandet behöver på något sätt mogna. Det är fråga om ett slags sådd och växt, till blomma och frukt.

□ DE HÄR FUNDERINGARNA kan låta skäligen långsökta. Men jag tror att de har en högst aktuell och skrämmande verklighetsanknytning som berör oss alla.

Vi lever i ett samhälle och i en värld där problemen växer och blir allt mer invecklade och svårlösta men där de styrande och bestämmande får allt mindre tid att verkligen tänka.

Tekniken tycks skapa fler problem än den löser. Trots alla sociala reformer förvärras de mänskliga problemen i välfärdssamhället. Och i sin personliga hjälplöshet vältrar väljarna över en växande krav- och ansvarsbörda på politikerna.

Vad politikerna mest av allt skulle behöva är tid och ro att tänka. I verkligheten är det politikerna- och överhuvud taget makthavarna och beslutsfattarna — som har minst tid — och frihet — att sätta sig ner och tänka innan de talar och handlar.

Ju högre en politiker kommer på maktens pyramid desto mindre tid får han att tänka. De tal han skall hålla och de artiklar och böcker han skriver har ofta formulerats av andra som skall tänka i hans ställe — i den mån de har tid.

I denna nedbrytande process spelar massmedia en ledande roll. I TV- och radiointervjuer och debatter ges ingen tid till eftertanke. Minuterna är för dyrbara. Den omistliga kvalifikatio-

nen för en ledande politiker i TV-åldern är att han utan betänketid kan svara på de svåraste och fräckaste frågor utan att tappa ansiktet inför allt folket.

I tänkandets kris har datorerna på sina håll hälsats som räddande änglar, överlägsna mänskliga hjärnor. De behöver ingen betänketid — därför att de inte tänker alls.

Politiska ledare som inte ger sig tillräcklig tid att tänka kan i längden inte behålla förtroendet hos väljare som gör det. I diktaturerna är det en självvald ledarklick som gör anspråk på att tänka på folkets vägnar. Men de är väl medvetna om att det största, på längre sikt övermäktiga hotet mot deras envælde är "dissidenterna", de oliktankande.

Utkast till valappell

Detta utkast till en valappell har Ny Värld mottagit från en läsare som har lång politisk erfarenhet men i detta sammanhang vill vara anonym.

□ POLITIK ÄR EN KAMP om makten — men inte för maktens egen skull utan för att använda den till att skapa ett bättre samhälle. Vad som är ett bättre samhälle har de olika partierna mycket olika uppfattning om. Men om ett borde vi kunna ena oss — det skall vara ett samhälle där människovärdet respekteras, där människokärlek och broderskap är ledstjärnor för handlandet men också frihet och personlig integritet. Därtill måste det byggas på hederlighet och ärlighet.

Men eftersom vi svenskar innerst är eniga om detta, så synes det oss nödvändigt att även *den politiska striden själv* präglas av dessa samma ideal och förs i den andan.

Vi vanliga människor börjar bli utleda på käbblet — på att våra politiker misstänkliggör varandras motiv och heder, på alla futtiga personliga angrepp och alla halvsnanningar och förenklingar av komplicerade sammanhang.

Vi väljare önskar en saklig debatt, som visar motståndaren respekt som människa — en debatt med blanka vapen.

Varför inte börja ett politiskt anförande med en förklaring tex att "jag medger att du har rätt på den och den punkten och jag förstår ditt partis vilja till förändringar, men... osv".

I en demokrati som vår är det inte politikerna som ska tänka i vårt ställe. Det är snarare vi som ska tänka för och tillsammans med dem, ge oss själva och dem den tid att tänka som vi kanske berövat dem genom våra orimliga krav och genom att inte ta vår del av det gemensamma ansvaret.

□ EN VALKAMPANJ borde vara en utmaning både till politikerna och oss som inte behöver stå på tribuner eller uppträda i TV-rutan att ta oss tid att tänka, också över parti-gränserna, utifrån den enkla men radikala frågeställningen "inte vem som har rätt utan vad som är rätt".

Det är ytterst en moralisk fråga. Den kräver ett tänkande inte bara med hjärnan utan också med hjärtat samvetet.

För ett sådant tänkande behöver vi tid och stillhet — dagliga sammanträden med oss själva och vårt samvete.

N.G.E.

Och varför aldrig erkänna fel och misstag som man själv gjort? En politiker har väl rätt att mogna och utvecklas och få nya synpunkter.

Hur mycket större intryck skulle inte en sådan avspänd och saklig debatt göra!

Själva det sätt på vilket vi för vår politik måste ju vara ett led i förverkligandet av det framtida samhälle vi vill skapa, där sanning och broderlig omsorg om nästan är rådande. Då måste vi också komma ihåg att vår politiska motståndare är vår nästa.

Politikerna som hörs och syns så mycket i massmedia borde uppträda så att de vore ett föredöme för hur en god debatt skall föras och bidra till att människor lärde sig tänka djupt, kunnigt och grundligt över de många svårlösta samhällsproblemen.

Jimmy Carter:

Att föra fred

□ VID UNDERTECKNANDET av fredsavtalet mellan Egypten och Israel framför Vita Huset den 26 mars höll president Jimmy Carter ett tal där han bl.a. yttrade:

"Det har sagts och jag citerar:

"Freden har en sak gemensam med sin fiende, med kriget: Freden är aktiv, inte passiv. Fred är handling, inte väntan. Freden är aggressiv, går till attack. Freden planerar sin strategi och omringar fienden. Freden leder sina styrkor och stormar portarna.

Forts. sid. 7: Hunger...

Politiker på dödsbädden: En tid av tillväxt

En ledande finsk politiker, Antero Salmenkivi, drabbas vid 48 års ålder av en obotlig sjukdom. Medveten om att slutet närmar sig fortsätter han riksdagsarbetet tills krafterna är uttömda. Under sina sista veckor på Meilahtis sjukhus, där han avled den 29 januari i år, samlar han sina tankar till något av ett personligt och politiskt testamente, som han på dödsbädden delger den finska veckotidningen Suomen Kuvalehti.

□ Antero Salmenkivi tillhörde samlingspartiets ledning. Under sina åtta år som partiets representant i riksdagen var han under två perioder ordförande för dess riksdagsgrupp.

Det var i mars 1977 som det upptäcktes att han led av akut leukemi. Trots sin sjukdom med svår och krävande vård fortsatte han sitt riksdagsarbete till mitten av november i fjol. Nyåret firade han hemma med familjen men var därefter bunden vid sjukängsen.

Jag har en uppgift

I ett brev till samlingspartiets riksdagsgrupp den 3 januari meddelar han sin avgång. "Att ge upp arbetet i riksdagen är givetvis en personlig besvikelse för mig eftersom jag tyckt om mitt arbete och funnit att jag har en uppgift, kanske rent av en viktig uppgift i politiken", säger han i brevet.

Under den svåraste perioden av sin sjukdom skrev Antero Salmenkivi en bok med titeln "Näkemyksia politiikan todellisuudesta" (Aspekter på politikens verklighet). Han ville att den skulle bidra till ökad förståelse och värdering av politiken.

Antero Salmenkivi hade själv bett intervjun i Suomen Kuvalehti därför att han kände att han själv kommit till en gräns där han var helt obunden och "där det inte längre fanns någon anledning till taktikspel".

Allt har en mening

— Jag har som arv från släkt och hem en kristen övertygelse att allt är i Guds händer och kommer från honom. Allt har en mening. Det som enligt Guds plan sker till en människas bästa kan tyckas orättvist och som ett misslyckande. I en sådan situation kan tron utsättas för en hård prövning. Men om människan då inte hamnar i en upprorisk reaktion kan tron ändra karaktär, fördjupas och mogna. Så skedde i mitt fall.

— Allt var klappat och klart för mitt nästa steg framåt — partiledarställningen inom rätkhåll. Och just då brister det.

— Den första våren efter mitt insjuknande och även följande vinter

arbetade jag normalt. Det fanns en sannolik möjlighet att jag skulle kunna fortsätta att arbeta. Jag hade ingen starkare känsla att jag skulle ge upp tjänsten. Jag minns att jag i en intervju sade att ingenting förändrats, att allt var som förr.

— I senare skedet av sjukdomsprocessen när jag måste avsäga mig mitt uppdrag och begära sjukpensionering hade jag stor hjälp av sjukhusprästen Irja Kilpeläinens bok "Samalle partille" (Till samma port). Hon betraktar en akut sjukdom som en möjlighet given oss att växa och mogna till att ge upp världsliga uppgifter och bindningar.

— Hur viktig är inte sådan tid av tillväxt för en människa. Att hon förmår frigöra sig från det världsliga till att personligen se vad som är viktigt och mindre viktigt. Den praktiska rangordningen i ens eget liv blir mera konkret.

Stå för det man säger

Om sina erfarenheter och sin övertygelse från det politiska livet säger Antero Salmenkivi bland annat:

— Man måste säga samma sak utåt och inåt. Det är ohållbart att föreställa sig att det man säger enskilt till någon inte sedan skall möta en från något annat håll. Man måste kunna stå för det man säger.

— Grunden för allt politiskt arbete är att man kan lita på varandras ord när man har träffat en överenskommelse. Annars kan man inte göra överenskommelser och inte bilda majoriteter.

— Lyssnande är viktigt. Utan verkligt lyssnande skapas ingen kontakt.

— Naturligtvis kan det uppstå situationer där man måste kunna ändra åsikt, ångra sig, göra vändningar. Konsekvensen i den egna övertygelsen betyder ofta att ta risker, att motsätta sig till och med den egna gruppens majoritet, att riskera att mista sin ställning.

— Saknad av självförtroende är en besvärlig sak. Det gör en känslig, osäker och lättsärad. Människan känner att hon inte får den behandling och respekt som hennes position betingar.

— I politiken liksom överallt gäller att auktoriteten inte bevaras enbart genom ens position. Det är ingen som kommer och ger auktoriteten. Man måste skaffa den själv. Man måste kunna förtjäna den i andras ögon genom sitt arbete och handlande. Den kräver inte alltid ens en viss position.

— I ledarskiktet är egentligen alla varandras potentiella rivaler. Om man inte litar på sig själv och sin post och att kunna behålla den genom den egna personlighetens kraft, måste man eliminera andra. Då förloras förtroendet och det övergår i taktik och spel.

Intervjun på Meilahti sjukhus måste göras i två etapper och avbröts ofta av långa pauser i väntan på att krafterna skulle återkomma, skriver Suomen Kuvalehti.

Fru Ritva Salmenkivi var hela tiden närvarande och "makarnas ordlösa umgänge var en uppmuntrande erfarenhet. Avskedets smärta kan också bli en stilla klarhet".

Detta var också Antero Salmenkivis budskap.

Internationell ungdomsträff

□ ÖVER PASKHELGEN träffades ett femtiotal ungdomar från Sverige, Norge, Danmark, Bangla Desh och Australien på Röstängens konferenscentrum vid Kattegatt norr om Göteborg.

Under de fyra dagarna gavs många tillfällen att vädra olika ämnen. Ett av dem var frihet. Hur blir vi fria människor, hur använder vi vår frihet?

En dansk värnpliktig berättade om hur han blivit fri att bryta med alkoholvanornas oerhörda tryck. Oftast super man, inte för att man vill ha alkohol, utan därför att man blir utestängd från gängets gemenskap om man säger nej till sprit. Följande samtal utspann sig:

— Om nio dar muckar du, vad händer då?

— Då sups det. De kommer med sina flaskor och jag med min mjölkkartong.

— Skrattar de åt dig?

— Ja, och jag skrattar åt dem.

— Vad händer sen?

— Dom slåss med sina buteljer.

— Och du med din mjölkkartong?

— I så fall är inte risken för att jag ska skada dem så värst stor.

En av pojkarna sa: "Sedan förra påsken har jag känt mig fri. Har kunnat vara en hel människa, och inte

Tysk självrannsakan

□ VID DEN UNGDOMSKONFERENS som under påskhelgen hölls i Orléans i Frankrike gav en grupp på cirka 50 tyskar skådespelet "Zum Beispiel Deutschland" ("Tyskland t.ex.").

Ny Värld har tidigare omnämnt denna pjäs och många svenskar har sett den i Caux i Schweiz. Den är skriven av ett äkta par från Berlin, Hans och Gisela Krieg, som känt det angeläget att göra en del av Tysklands historia levande för den unga generationen. Vi som sett pjäsen glömmar inte den effektfulla scenöppningen där skådespelarna bär masker, vilka var för sig representerar en schablon från omvärldens syn på tyskarna.

Inte bara omvärldens, förresten. Här går Tyskland i övertydlig papiermaché tillrätta med sig självt. Karikatyrerna torde ha kostat både författare och skådespelare en hjärtskärande självrannsakan. Kanske just därför blir de så oemotståndliga för åskådaren. Vi skrattar och ryser igenkännande, men inte åt tyskarna egentligen, utan åt vår mänskliga natur — de där ansiktena är förvisso också våra egna.

en i skolan, en annan hemma och en tredje med kamraterna. Har vågat stå för det jag tror på. Nu accepteras jag av kamraterna. Det är när jag är harig och inte står fast speciellt när det gäller sprit, som jag blir utfryst".

Tre grabbar, som rest 15 timmar från norra Sverige fattade två beslut: "Förhållandet oss emellan måste vara klart så att vi kan ge till andra. Vi vill stå upp för vår tro i skolan."

En flicka sa sista dagen: "Jag har börjat finna frihet från min människofruktan."

Varje dag under påsken började vi att gemensamt, steg för steg, följa det som hände i Jerusalem för snart 2000 år sedan. På så sätt kunde vi gå närmare in på vad påskens budskap har att säga idag till oss, till vårt land och till världen. "Jag började förstå Kristi lidande under dessa dagar och vad det lidandet betyder för oss", sa en av deltagarna.

Världsnöden i centrum

Närvaron av en flicka från Bangla Desh gjorde att frågan om världens nöd kom att stå i centrum en av dagarna. Två deltagare från Australien berättade och visade en film om Australiens urinnevånare. Deras slutsats blev att frågan om den s.k. fjärde världen (minoriteterna) inte är en fråga om hur man ska hjälpa "staccars fattiga människor" utan vad vi

Med anledning av uppförandet i Orléans har NV:s systerpublikationer, den tyskspråkiga Caux-Information och den franskspråkiga Tribune de Caux uppmärksammat skådespelet på nytt. Båda publikationerna utgår från TV-serien "Förintelsen", som ju nyss visats och debatterats livligt också i Sverige.

Den tyska tidningen talar *inifrån*, med tysk röst (Annette Wiethüchter, Berlin) och säger bl.a.:

— Den amerikanska TV-serien "Förintelsen" som genom att berätta om händelser i en enda familj belyser miljoner judars öde i Tredje riket, blev under några veckor hela nationens samtalsämne. Reaktionerna var ytterst olika.

Från de unga kom förfäran över nazismens förbrytelser och frågor som "Hur kunde detta bara hända — hur kunde ni låta det hända?" Från många äldre lät det däremot "Varför kan man inte äntligen låta oss tyskar vara i fred, varför måste de gamla historierna ideligen dras fram igen?"

kan lära av dem, bl.a. ifråga om livskvalitet.

Vi samtalade också om nedrustning. Det stod klart att i det ämnet fanns ibland oss lika djupt kända som skilda uppfattningar. Utan att kunna enas om bästa vägen kom vi fram till att det vi alla, oavsett uppfattning, ville leva och arbeta för var en värld i fred, där länder och folk litat på varandra. En förutsättning för detta är en fullständig transformation av människors sätt att leva och tänka.

Jag kände mig udda

En ung man som arbetar inom bilindustrin sa lite senare: "Jag kände mig udda när jag kom hit. De flesta av er är ju studerande. Men det var min försvarsmekanism. För mig är det här en utmaning till att bli ödmjuk nog att ställa mig till förfogande för det som Gud vill att jag ska sätta mig in i. Jag intalar mig ofta att jag har så mycket att göra. Jag har beslutat mig att utnyttja de små stunderna för att tänka för andra. Det betalar sig i längden."

En flicka från Norge sa apropå detta att få tiden att gå ihop: "Man får tid till det man har lust till."

Vi kom fram till att de andliga och moraliska behoven i vårt land är så stora, att vad som behövs är gemensamma aktioner för att börja fylla dessa behov. *Gunnar Söderlund*

Det kom också instämmanden med filmen som "att på detta sätt blir hela folket medvetet om att förbrytelserna i varje fall inte får preskriberas".

Så står det tyska folket alltså åter och åter inför sitt ouppklarade förflutna", detta som sen länge är ett slagord. Hur kan man klara upp ett skuldbelastat förflutet?

Denna fråga ställer också Gisela och Heinz Krieg i sitt skådespel, som de skrivit särskilt med tanke på den yngre generationen, som ju inte är ansvarig för Tredje rikets brott eller tidigare nationell skuld, men som ändå måste svara för sitt land och djupt bearbeta dess förflutna för att kunna forma framtiden ur något positivt, inte ur ett självförsvar.

Många människor i vårt land inte identifierat sig djupt nog — hela folkets skuld, de har inte burit fram den inför Gud, den ende som till sist kan fullkomligt förlåta.

Gisela och Heinz Krieg kände det ouppklarade som en andlig brist i vårt folk, och särskilt hos de när de skrev "Tyskland t.ex."

Så långt den tyska tidningen.

I Tribune de Caux ser Philippe Lasserre på Tyskland utifrån:

— Utan att ge åskådaren en chock och kasta honom in i den skräckvärld som "Förintelsen" visar, går makarna Kriegs skådespel längre än den amerikanska filmserien, och detta av två skäl.

För det första tar de fram Tysklands hela förflutna och inte bara denna bit av tolv hemska år. Pjäsen uppmuntrar tyskarna att hämta upp ur århundradena händelser som hjälper dem att se klart och övervinna svårigheter. I "Förintelsen" är Tyskland som nation underligt frånvarande, man ser bara nazistbödlar och judiska offer, men i "Tyskland t.ex." är hela landet mycket närvarande, landskap, musik, historiska minnen, humoristiska scener som skämtar med den tyska karaktären.

För det andra visar den tyska pjäsen sammanhanget mellan nationens förflutna, dess identitet och dess öde.

Ingen av oss kan förstå sitt öde om han inte har sett sitt förflutna rakt i ansiktet och tagit emot förståelse för de fel han begått och accepterat, att när det gäller skuld hör den personliga och den nationella ihop.

Genom att se "Tyskland t.ex." drivs var och en av oss att bättre förstå Tyskland, att älska det och får ett nytt hopp för dess framtid. Dessutom får vi en utmaning att på nytt tänka igenom vår egen identitet, den personliga och den nationella, slutar Tribune de Caux.

I.E.

Kan en vanlig familj påverka samhället?

KAN EN VANLIG FAMILJ PÅVERKA SIN YTTRE MILJÖ, FÖRÄNDRA SAMHÄLLET?

Ja, säger Aslaug Brøvig, mellanstadie lärare i Kristiansand i Norge, gift med Edward, regional utbildningsledare hos Norsk arbetsgivareförening, mor till 2 barn, 11 och 12 år.

När barnen var små flyttade familjen till ett storstadsområde och kom bo där i sex år. De kände ingen de kom dit. Aslaug var hemma-mamma, inte som en självklar sak utan Edward och hon hade talat igenom det grundligt och hon hade frivilligt valt att vara hemma medan barnen var små. Det var för henne inget svårt val då hon kände att Edward respekterade henne både som yrkeskvinna och som hemma-mamma.

Hur gör nu en vanlig familj när man flyttar till en storstad där man inte känner någon i grannskapet? Man kan isolera sig och leva för varandra, men man kan också göra som familjen Brøvig. För dem började det med barnen och deras kamrater. 9 barn fick plats runt köksbordet och 9 små barn samlades också en gång i veckan för att rita, måla, baka eller göra något annat trevligt.

En dag kom barnens mammor och hälsade på och så småningom lärde de känna varandra bättre. En mamma berättade om att hon var rädd för att barnen skulle komma att mobbas i skolan. Man bestämde sig för att träffas en kväll och tala igenom frågan om mobbing. Femton föräldrar kom. Alla kunde säga vad de tänkte.

Detta blev inledningen till flera kvällar när andra frågor diskuterades, främst saker som oroade. Det var

tonåringarnas situation t.ex. Frågeställningarna växte fram ur konkreta situationer som några upplevt.

Den kväll när man samlades kring "Hur skall vi skapa trygga barn?" kom 65 personer. Ibland inbjöd man någon som hade mer kunskap i det speciella ämne som diskuterades.

Till slut tog man också upp frågor som gällde ansvaret för omvärlden i stort, lärde känna situationen i andra delar av världen.

Aslaug säger att hon själv började få en vision för vad som kan ske när vanliga människor skapar kontakt i

närmiljön. Många går säkert omkring med goda, praktiska idéer som kan förverkligas, men det kan bara ske i samverkan med andra. Att få föra fram en idé och vara med om att förverkliga den skapar självförtroende hos idégivaren och glädje hos alla. Det bryter den isolering som man annars kan hamna i som småbarnsföräldrar. Det ger trygghet att känna att man betyder något för människorna i närmiljön.

Barnen känner också att de behövs nu, inte första när de är vuxna. Varje åldersstadium har något att bidra med till en gemenskap. Ingen är för ung och ingen är för gammal.

Kärnfamiljen, som bara lever för sig själv, är föråldrad, har överlevt sig själv, säger Aslaug till slut. Den fungerar inte i dagens värld. En familj idag måste ha dörren på vid gavel för människorna utanför.

Intervjuare: Ruth Söderlund

Lika långt från gränsen

□ Han är åtta år och jag är precis sextio år äldre. Hans mamma är borta för tillfället och jag som är mormor sitter barnvakt, som det heter. Men det framgår aldrig klart vem som vaktar vem av oss två.

När vi följs åt för att handla mat tar han cykeln med sig men leder den lugnt vid min sida. "Varför tar du cykeln när du inte cyklar", frågar jag. "Det blir för tungt för dig att bära matkassar på hemvägen, jag ska hänga dem på styret", svarar kavaljeren. Tio minuter tar det oss att gå till affären men innan vi hinner fram ser han beskyddande upp på mig och säger: "Blir du trött att gå mormor?" Och jag som tycker att jag traskar hur spänstigt som helst!

Senare spelar vi schack därhemma. Först tar han min drottning och sen gör han mig schack matt. Antagligen är det fullt naturligt att en åttaåring kan göra listiga strategiska beräkningar i ett komplicerat spel, men jag upphör aldrig att förvåna mig.

"Du vinner i alla fall oftare än jag", tröstar han. Men så dyker en liten misstanke upp. "Mormor du spelar väl inte snällt för att jag ska vinna? Du spelar väl stenhårt?" Jovisst, vi spelar båda rent spel, och intensivt. Vem roar vem av oss två?

Medan jag plockar fram kvällsmål ser han naturprogram i TV, älsklingsprogrammet, och över chokladkoppen talar vi sedan mycket om djur och natur. Jag häpnar igen över insikten hos ett barn. (Ta in åttaåringar i den allmänna miljödebatten!) På bara åtta år kan man inte lära sig förstå allt

som han förstår. Somligt måste han haft med sig redan när han kom till oss ur evigheten för åtta år sen, samma evighet som jag snart återvänder till, kanske om sissådär åtta år. Vi är så att säga ungefär lika långt från gränsen. Vem lär mest av vem då?

Plötsligt sänker han handen med mackan i och ser mig i ögonen: "När jag är 40 år, lever du då mormor?" Det hörs att han vill att jag ska leva. Så vi tar en liten stund till vid köksbordet och utreder tillsammans, så gott vi kan, frågan om varifrån vi kommer och vart vi går. Stearinljusen som vi tänt i skymningen brinner stilla, och jag får för mig att änglar lyssnar.

Det blir lite sent innan han kommer i säng och jag snabbar på med "Gud som haver" där på sängkanten. Men det hjälper inte. "Ta den där andra också", säger han. Det är Fader vår. Innan han slocknar kommer ett sömnigt: "Vet du vad jag ville vara? Ett lejon!"

Jag finner honom otroligt vacker när han sover. I väggspegeln får jag sedan syn på mitt eget gamla ansikte och känner en inling av glädje över att leva och att åldras. Jag är på väg. I Gud står ingenting stilla. Jag får leva i hans rörelse, se den, känna den och vila i den. Om någon tid sker en förändring, en övergång, som kanske är svår men spännande också, för att den händer inuti Gud.

Det lärde jag av ett barn, som älskar en gumma och ett lejon.

Ingeborg Ekman

I blickfånget

□ DEN 10 MAJ hade Schweiz' tyskspråkiga radio i sin serie "Grupper som ger eko i blickfånget" ett två timmars program om Moralisk upprustning.

Först gav under 20 minuter ett antal personer glimtar av vad Moralisk upprustning betytt för dem själva och för en förändring av den miljö och livssituation som de stod i.

Sedan kunde under en timme och fyrtio minuter lyssnarna ringa in och ställa frågor och ge sina kommentarer. En panel på fem personer svarade.

Vi måste ge större rum åt de etiska värdena

I föregående nummer av *Ny Värld* gavs ett kort referat från den internationella konferens för moralisk upprustning som hölls i Salvador i den brasilianska delstaten Bahia den 6—11 mars. Vi återger här nedan i en utförligare sammanfattning det tal som Brasiliens kardinal-primas Brandao Vilela höll vid öppnandet av konferensen.

□ "I min egenskap av kardinal-primas för Brasilien och ärkebiskop av Salvador har jag från första stund glatt mig åt tanken att Moralisk upprustning skulle hålla en konferens i denna historiska stad som är Brasiliens första huvudstad.

Efter allt vad jag vet om denna rörelse genom personliga kontakter och genom lektyr förstår jag att den inte är en statisk idé som bara vill bevara status quo, utan en dynamisk idé med en kritisk dimension som innebär möjligheten till en ny civilisation som inspirerad av tron bygger på moraliska grundsatser. Dessa kan uttryckas på olika sätt och skulle kunna vara desamma som Johannes XXIII formulerade: kärlek, rättfärdighet, frihet.

Ingen förändring utan ärlighet

Det finns ingen verklig förändring utan sanning. Lögner motverkar en sann förändring. Oet finns ingen förändring utan ärlighet i dialog liksom i handling. Det finns ingen förändring utan en rättfärdighet som hämtar sin inspiration av den rätt som tillförsäkrar var och en vad han behöver.

Denna rättfärdighet är en hederssak för varje rörelse som har till mål att åstadkomma en förändring inifrån utåt. En förändring av tänkandet, av människan, sättet att leva, en hjärtats och livsinställningens förvandling. Denna rättfärdighet kräver osjälviskhet därför att den är större än jaget. Den identifierar sig med vi-gemenskapen och ställer därför krav som är absolut nödvändiga för den yttre förändring som växer fram ur den inre.

En förvandling av livsstilen i positiv mening sker inte utan den inre kraft som heter kärlek. Många människor tror inte på kärleken. Andra tror på hatet som drivkraft till en förändring. Hatet är en negativ kraft, det bygger inte upp. Den uppbyggande kraften är kärleken.

Om vi inte äger förmågan att återupprätta kärlekens värden i en värld av hat, konflikter och konkurrens så kommer kärleken att kvävas genom tusen och en negativa krafter i den mänskliga gemenskapen. Då kan kär-

leken inte fylla sin livsförvandlande uppgift.

Jag tror på kärleken, uteslutande på kärleken, ty jag kan inte se möjligheten till förvandling vare sig i pengar, makt eller sex. Jag tror på kärleken som kan begagna sig både av pengar för att göra gott och av makt som kan finna vägarna till det gemensamma bästa.

Jag tror på en moralisk upprustning som allvarligt och energiskt vädjar till de etiska, moraliska och religiösa värdena. Och dessa etiska värden är inte gripna ur luften. De rör sig inte över människornas huvuden. Dessa värden är inbyggda i själva livet.

Vi måste ge större rum åt de etiska värdena. Världen kväver allt mer av de moraliska värdena genom sin oohämmade stolthet och sitt oerhörda habegär. Det är en av de stora förtjänsterna hos världsrörelsen för moralisk upprustning att framhäva de etiska värdena som drivkraft i en allomfattande process.

Vårt land befinner sig i utveckling. Men det är ännu underutvecklat. Det samma gäller Latinamerika i stort, och några länder är i en ännu svårare situation än Brasilien som dock redan kan uppvisa vidare horisonter. Tar vi in hela världen i synfältet — första, andra, tredje och fjärde världen — blir vi övertygade om att stunden för försoning har kommit. Vi får inte av grumliga motiv släppa loss krig, inte mer bygga murar för att hindra människor att mötas, inte mer bygga barrikader och framkalla sammandrabbningar mellan människor. Klasskampen får inte tjäna som hävstång för någon som helst evolution av samhället.

Likgiltighet är brott

Men vi vet också att likgiltighet är ett brott och inte kan lösa problemen. Privilegiemedvetande och bristande förmåga att erkänna andras problem kommer heller inte att lösa någonting. Därför måste vi avvisa det som måste avvisas och modigt ta på oss ansvaret att i dag öppna vägar som innebär en utmaning för oss alla.

Därför säger jag — och det är sant — att Moralisk upprustning inte

är en idé eller rörelse av statisk utan av dynamisk natur. Den leder oss till eftertanke. Den ger oss en vision av Gud och en Guds plan för mänskligheten. Den inbjuder människan att hänge sig åt bön och i bönen finner hon Gud och sin medmänniska. Hon börjar att tänka på andra som på sig själv, att tänka på andra, på Kristus, på Gud, på sanningen och på att mänskligheten är en universell familj.

Vi behöver detta. Ty i samma mån som vi kan lösgöra oss från vanemässiga inställningar kommer vi att bli värdiga medlemmar av den generation vi tillhör och blir med om att bygga historien. Därtill är vi kallade.

Det är en kamp som inte tillåter några pauser. Situationen i världen är mycket allvarligare än vi föreställer oss. Den värld vi lever i har krympt. Människan måste vara öppen för historiens utmaningar. Hon måste handla uppfinningsrikt, dynamiskt och intuitivt.

Moralisk upprustning har enligt min uppfattning en mission att fylla i och i de etiska värdenas namn, för att mänskligheten åter skall finna sin väg."

Arbetare kring kardinalen

□ EN GRUPP ARBETARE från sydamerikanska hamnar och slumområden stod vid kardinal Brandao Vilelas sida som värdar vid konferensen i Salvador 6—11 mars 1979.

Några av dem är taxichaufförer i Rio de Janeiro (De har startat ett kooperativ därför att de känt sig exploaterade av taxiägarna. Nästa steg i deras kamp var att bryta med korrumperade element i kooperativet. De fick hjälp av andra arbetare från Rio som de träffat vid konferenser för moralisk upprustning. Nu hade deras kooperativ börjat fungera bra. Det har 120 medlemmar.

Victorine Gonzales, en kranskötare från hamnen i Montevideo, Uruguay rapporterade hur han och hans kamrater startat ett kooperativt byggnadsföretag för att få fram bostäder åt arbetarna. Enligt Gonzales hade den träning han fått genom moralisk upprustning bidragit till att kooperativet kunnat utvecklas utan korrruption och politisk manipulation.

Ordföranden för kranskötarna i Montevideos hamn, Atilio De Bon, berättade om en kranskötare vardagsliv: — Det beror på de föräldrade kranarna, brukade jag alltid säga när jag fick kritik för att ha skadat någon last. Men sanningen var att lasten var oskadd om jag bara i förväg blivit ordentligt mutad! Atilio förklarade att han nu gjort slut på den sortens korrruption och tillsammans med Victo-

Samarbete i Norden

□ BEHOV AV UTVIDGAT och fördjupat samarbete över de nordiska gränserna förde sex svenskar, de flesta pedagoger, till Helsingfors några dagar kring palmsöndagen.

Hur kan vi fungera som "en kropp" trots olikheterna i våra nordiska länder? Att mötas på neutral mark kan vara ett sätt men att komma till varandras länder och inifrån hem, familjeliv och skolans vardag uppleva ett grannland ger ett annat djup åt kontakten.

Professor och fru Rainio, båda verkamma inom konstitutionella folkpartiet, delgav oss sin syn på den aktuella situationen både i Finland och i övriga världen och uttryckte en klar önskan om livligare kontakt med övriga Norden.

En rundtur till hjältegravarna, som en kampens och lidandets dimension som vi svenskar saknar, och till Senatstorget med domkyrkan och universitetsbiblioteket gav glimtar av Finlands historia och rika kultur. "De nordiska länderna kommer att få en ny plats i min undervisning hädanefter," sa en av de svenska lärarna.

Till en samling kring "Uppfostran i hem och skola" på Uusi Oksa (MRA-hemmet) kom ett 30-tal finländare. En lärare vid en finsk grundskola sade: "Vi behöver ge mod till dem som förstår att vi behöver absoluta moraliska normer i vardagen." Hur bitterhet mellan människor kunnat läkas och hur äkta bön om förlåtelse fungerat som nyckel till försoning och

rino håller på att ena hamnarbetarna. Deras motto: ordentlig lön för ordentligt arbete.

Luis Pereira har i tjugo år bott i slum, som blivit känd under namnet "favela". — Ledarskapet bland sluminvånarna, "favelados", gick till de tuffa, berättar Pereira. — Jag var rädd för att bli beskylld för feighet. Men min inställning förändrades och jag började se på favelados som medmänniskor i stället för enheter som jag kunde mobilisera för politiska syften.

Vi kontaktade dem som lärt sig något yrke och fick dem att träna andra. Snart kom en hel serie träningskurser igång. Folk började få självaktning. Den nya andan medförde att myndigheterna också ändrade sin inställning och började respektera favelados och deras rätt till bättre boendemiljö. Pereira själv valdes senare till ordförande i en favelaförening med 30 000 medlemmar.

befrielse präglades flera av inläggen. Sommarens konferenser i Caux, Schweiz, och samarbete med engelska kolleger genom tidskriften Polestar aktualiserades. De svenska lärarna fick också tillfälle att presentera "Skolan skall fosttra", den s.k. normgruppens nyutkomna debattskrift.

Som ett praktiskt exempel på samarbete över gränserna för ett år sedan en finländsk barnträdgårdslärare och en svensk adjunkt tillsammans till Indien. Att detta besök satt djupa spår i dem märktes då de berättade om sina upplevelser. "Hur skall vi kunna sluta att fostra barnen till materialism?" var en viktig, kvadröjande fråga.

Studiebesök i två finskspråkiga skolor gav en upplevelse av kvalitet, stil, arbetsro.

På hemväg från Helsingfors fick några av oss en oförglömlig dag hos en familj i Karis.

Fyra strålande solskensdagar! Bara idyll?

Ovissheten inför framtiden, fruktan för inhumaniteten som breder ut sig utöver hela världen, tendenser inom landet till anpassning för att komma uppåt, svåra personliga relationer. Att vi också fick dela sådant med varandra gav en djupare bas för fortsatt kontakt och en möjlighet att bära framtiden tillsammans.

Ulla Fur

Forts. från sid. 1:

Upprop till Europas folk

het och moralisk integritet, att glömma sig själv och ha omsorg om och dela med sig till andra, ty däri ligger vårt enda hopp om att kunna skapa ett rättfärdigare samhälle.

Det gäller det val som måste göras i vårt ekonomiska liv: att sätta människors behov först, särskilt deras som har det sämre än vi, ty det finns tillräckligt i världen för vars och ens behov men inte för vars och ens begär.

Det gäller det val som våra ledare måste göra: att Europas moraliska auktoritet i världen endast kan grundas på karaktärens resning hos dem som talar i dess namn.

Det gäller det val som hela länder måste göra, oberoende av politiskt system, att tillsammans tjäna mänskligheten i dess allvarstimma.

Vi som undertecknat detta bud-

Forts. från sid. 2:

Hunger efter fred i Mellanöstern

Freden samlar sina vapen och genombyter försvaret. Man 'för fred' liksom man 'för krig'.

Det är sant att vi inte kan tvinga fram förtroende och samarbete mellan nationer. Men vi kan använda all vår styrka för att nationer inte än en gång skall gripa till krig.

Våra religiösa bekännelser — alla våra religiösa bekännelser — ger oss hopp.

I Koranen läser vi: 'Men om fienden är villig till fred skall du också vara villig till fred. Och lita på Gud ty Han är den ende som hör och vet allting.'

Profeten Jesaia säger: 'Då skola de smida sina svärd till plogbillar och sina spjut till vingårdsknivar. Folken skola ej mer lyfta svärd mot varandra och icke mer lära sig att strida.'

Låt oss därför upphöra med krig. Låt oss nu belöna alla Abrahams barn som hungrar efter en allmän fred i Mellanöstern. Låt oss nu unna oss glädjen att vara helt och fullt mänskliga, helt och fullt grannar, ja bröder och systrar.

Vi ber Gud, vi ber Gud tillsammans att dessa drömmar blir verklighet. Jag tror att de skall bli det."

skap lovar pröva våra personliga beslut och vårt offentliga handlande efter dessa principer.

Vi står inför en utmaning, som kräver ett skyndsamt svar. Det är på var och en av oss som det beror.

Det började i Caux

"Upprop till Europas folk" började förra året utarbetas av en grupp fransmän, belgare och andra personer från de nio EG-staterna. Det skedde när de möttes i Caux i Schweiz på en konferens för moralisk upprustning.

Uppropet publicerades i de länder som den 10 juni anordnar val till ett europaparlament.

Hittills finns bland undertecknarna personer från 17 länder. De representerar ett brett socialt register från den holländske v.ordf. i Europarådet, franska och brittiska parlamentsledamöter till industri- och fackföreningsledare, husmödrar och studenter. Det gemensamma för undertecknarna är att de genom sin underskrift förpliktar sig att ta de övernationella etiska normer och värderingar, som anges i uppropet, på allvar för egen del.

Världskonferensen i Caux:

Sommarens program

Inom ramen för världskonferensen för moralisk upprustning den 14 juli — 3 september i Caux i Schweiz har en del särskilda sammankomster planerats:

14—24 juli:

Moralisk upprustning i teori och praktik.

Tio dagar för studium, eftertanke och tankeutbyte om följande ämnen:

- Moralisk upprustning — en livsstil som ger tillfredsställelse och som är smittsam. Hur finner man den? Hur ger man den vidare?
- Vad Mao saknade. — Källan till varje permanent förändring. Kan sådana krafter som stolthet, själviskhet och hat förändras?
- Mänskliga relationer — den grundläggande, universella frågan.
- Hur kan vi vara med om att forma tidsutvecklingen? Varje stort genombrott har börjat med en skapande minoritet.
- Ett livsmål för den enskilde. En bestämelse för hela folk.

Studium. Varje deltagare får ett arbetspapper efter vilket man kan förbereda sig för de temata som presenteras och bearbetas av olika arbetsgrupper.

Eftertanke och tankeutbyte. Under kursen arbetar man i grupper på ca 20 personer från olika länder och livsområden. Varje grupp bestämmer själv om sina sammankomster, deltagande i det praktiska arbetet under kursen i kök, servering etc. Kvällsprogrammen innehåller bl.a. skådespel och filmvisning.

Anmälan. Det är viktigt att se denna tiodagarsperiod som en helhet och att delta under hela denna tid.

26 juli—2 augusti:

Familjen — verkstad för framtidens samhälle.

Familjen återspeglar i smått samhällets problem i stort. I sitt hem kan

man lära sig konsten att fungera ihop inom länderna och mellan länderna. Var och en som personligen eller å sitt yrkes vägnar intresserar sig för "familjen" är välkommen till denna sammankomst.

Vi vill se med friska ögon på denna mänsklighetens äldsta mänskliga relation och dess roll när det gäller att skapa framtidens samhälle. FN har gjort 1979 till "Barnets internationella år". Därför har vi anledning att fråga oss:

- Kommer morgondagens barn även i fortsättningen att bli offer för materialism och den jakt efter självförverkligande som idag är inne och därigenom gör barnen svältfödda på guds-kontakt och livsinnehåll?
- Hur kan dagens föräldrar, lärare och barn tillsammans lära sig att dela med varandra och ha omsorg om varandra och att bli ansvariga för den värld vi lever i?
- *Program.* Följande ämnen kommer att behandlas i plenarsammankomsterna och i diskussionsgrupperna:
 - Vem är i sista hand ansvarig för barnen — föräldrarna, skolan staten ...?
 - Kommunikation runt köksbordet och konferensbordet.
 - Varför gifta sig — varför ha barn?
 - Auktoritet, disciplin och frihet.
 - Vad är meningen med livet?

Liksom vid andra sammankomster bildar deltagarna arbetsgrupper med folk i olika ålder, gifta och ogifta, med olika bakgrund, tro och nationalitet. I programmet ingår skådespel, filmvisningar skapande av sketcher, musik (tag gärna med instrument) och sport. Vid vissa tider på dagen blir det särskilda program för barnen och de yngre.

5—19 augusti:

Vars och ens kamp för en rättfärdig och osjälvisk värld.

Engelsmän, skottar och walesare inbjuder till ett utbyte av erfarenheter kring följande ämnen:

- Kan ett välfärdssamhälle bli oegenlyttigt? Hur klarar man av kris-situationer i industrin och familjen?

Civilingenjör
Lennart Sjögren
Trossnäs Gård
660 52 EDSVALLA

Utgivarkorsband

- Hur skapar vi ett samhälle där alla människor från alla raser och kulturer kan ge sitt bästa?
- Rik värld — fattig värld. — De moraliska förutsättningarna för att skapa en ny världsordning och en rättfärdig fördelning av världens tillgångar.
- Vad för slags framtid vill vi ha och vad är friheten värd för oss?

Föredrag och diskussioner kommer att behandla dessa ämnen. Dessutom kommer utöver filmer även följande skådespel att visas: KEIR HARDIE — MANNEN SOM INTE GICK ATT KÖPA. Det är historien om en av arbetarrörelsens pionjärer, vars insats för att skapa ett socialt rättfärdigt samhälle sprang fram ur hans tro. KRUTDURK — ett drama om rasfrågorna och klasskampen i dagens England. COLUMBA — historien om hur en ny epok kom till efter Roms undergång.

Internationellt kända idrottsmän kommer att i bibelstudiets form ta upp frågan om hur vi kan leva vår kristna tro så att den blir tillfredsställande och smittsam.

29 augusti—3 september:

Hur kan industrin möta människors behov?

Folk i ansvarig ställning inom näringsliv, fackföreningsrörelse och politik kommer att diskutera följande ämnen:

- Hur kan människan finna rätt motivation och tillfredsställelse i sitt arbete?
- Hur kan vi hjälpa varandra att vecklas och ta ansvar?
- Vilka är förutsättningarna för att skapa de miljontals arbeten som nu behövs?
- Vilka förändringar är nödvändiga om vi skall möta mänsklighetens behov idag?

Familjelivets roll i dagens arbetsliv kommer också att behandlas i diskussionerna. Inbjudningskommittén består av industriledare och fackföreningsfolk från Europa, Nord- och Sydamerika och Japan.

Ny Värld, organ för Stiftelsen för Moralisk upprustning, utkommer med 8 nummer per år. Utgivare: Idé och Kultur, Sveavägen 34, 6 tr, 111 34 Stockholm. Tel. 08/10 34 56. Prenumerationspris per kalenderår: Sverige kr 35:—, postgiro 70 98 70 - 0 (Idé och Kultur), Finland mk 30:—, postgiro 11 20 95 - 0 (Ny Värld), Helsingfors. Lösnummerpris: kr 3: 50/mk 2:—. Ansv. utgiv.: Lennart Sjögren. Redaktörer: N. G. Ekman, Finn Harald Wetterfors. I redaktionen: Ingeborg Ekman, Bror Jonzon, Ann-Kristin Särnbrink, Gunnar Wieselgren. Distrib.: Alf Söderlund. ISSN 0347-2272